

УДК 347.191: 347.72:347.77

DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.5.13>**Ірина Коваль,**

докт. юрид. наук, доцент,

декан юридичного факультету

Донецького національного університету імені Василя Стуса

Наталія Щербакова,

канд. юрид. наук, доцент,

доцент кафедри цивільного права і процесу

Донецького національного університету імені Василя Стуса

ОСОБЛИВОСТІ УЧАСТІ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ЗАСНУВАННІ СУБ'ЄКТІВ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття присвячена дослідженню питань участі закладів вищої освіти у заснуванні суб'єктів інноваційної діяльності, обґрунтуванню положень щодо удосконалення чинного законодавства.

Обґрунтовано, що в загальному законодавстві, зокрема в Законі України «Про вищу освіту», має встановлюватися загальноприйнятій у національному законодавстві підхід до кола суб'єктів інноваційної діяльності, засновником яких можуть виступати ЗВО. Як такий підхід пропонується застосування вживаного в законодавстві поняття «юридична особа приватного права», яке є системоутворюючою категорією для позначення різних юридичних осіб, що створюються на підставі установчих документів.

Для активізації практики заснування ЗВО інноваційних підприємств, забезпечення балансу інтересів ЗВО та створюваних підприємств вважається доцільним надання права суб'єктам цих відносин у кожному випадку самостійно обирати модель формування статутного капіталу: шляхом повного відчуження прав або тимчасової передачі права на використання об'єкта інтелектуальної власності. У зв'язку із цим пропонується внести відповідні зміни до ст. 60 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність».

З метою досягнення позитивних зрушень у зазначеній сфері встановлено, що більш доцільним видається спрямування доходів від реалізації засновницьких прав на розвиток науково-технічної, інноваційної діяльності ЗВО. Визначено, що майнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору, належать працівникові, який створив цей об'єкт, та юридичній або фізичній особі, де або у якій він працює, спільно, якщо інше не встановлено договором. Наявність співвласників – ЗВО і творця-працівника – впливатиме на особливості внесення таких прав інтелектуальної власності до статутного капіталу і набуття відповідно корпоративних прав.

Обґрунтовано, що прийнятною організаційно-правовою формою за участю ЗВО, що створюється з метою використання об'єктів права інтелектуальної власності, є господарське товариство, а саме така його різновидність, як товариство з обмеженою відповідальністю, хоча не виключається застосування такого виду, як акціонерне товариство, або інші організаційно-правові форми, зокрема концерни. До таких створених ЗВО суб'єктів застосовуються загальні положення про господарські товариства, зокрема про товариства з обмеженою відповідальністю, акціонерні товариства (щодо прав та обов'язків ЗВО як учасника таких суб'єктів, органів управління та компетенції).

Запровадження таких положень у чинне законодавство сприятиме більш ефективній взаємодії між ЗВО та створюваними суб'єктами інноваційної діяльності у просовуванні наукових розробок до виробничої сфери.

Ключові слова: заклад вищої освіти, суб'єкти інноваційної діяльності, господарське товариство, корпоративні права, нематеріальні активи, майнові права на об'єкти права інтелектуальної власності.

Постановка проблеми. В інноваційних відносинах бере участь широке коло юридичних осіб різних форм власності і напрямів діяльності. Важливе місце в системі учасників інноваційних відносин належить закладам вищої освіти (далі – ЗВО), адже саме вони мають високий потенціал генерування

нових ідей і створення об'єктів інтелектуальної власності завдяки об'єднанню зусиль творчих колективів викладачів, аспірантів, студентів, інших суб'єктів освітнього процесу. Для ефективної реалізації цього потенціалу таким закладам потрібно повноцінно увійти до національної інноваційної системи.

Проте законодавче підґрунтя для досягнення цієї мети створено лише частково, що в сукупності з впливом різних негативних чинників функціонування національної економіки значно послаблює вагу ЗВО в розвитку інноваційних процесів.

Як свідчить досвід економічно розвинених країн світу, найбільш ефективною моделлю комерціалізації інтелектуальних продуктів є така, що поєднує зусилля держави, навчальних і наукових установ, бізнесу у просуванні наукових розробок до виробничої сфери. Там уже сьогодні 80% ВВП виробляється із використанням результатів наукових досліджень і нововведень, а інноваційні розробки забезпечують економічне відтворення на якісно новій економічній основі (висока якість виробленої продукції та надаваних послуг, заощадження природних ресурсів, енергії, часу тощо), стимулюють підвищення кваліфікації кадрів та сприяють практичній реалізації неперервного навчання у підприємницькому середовищі, зростання доходів і тим самим закладають фундамент суспільного добробуту [1].

При цьому важливо повною мірою враховувати мотивацію і можливості кожного з учасників такого партнерства, щоб співпраця виявилась максимально ефективною для всіх партнерів. У цьому контексті слід зазначити, що ЗВО беруть участь в інноваційних процесах насамперед як правовласники інтелектуального капіталу, для перетворення якого в інновацію потрібні значні фінансові ресурси і виробничі потужності, що належать, відповідно, бізнесу і державі.

У світовій практиці спостерігаються два підходи до участі ЗВО в інноваційних процесах: 1) створення фірми *spin-off*: провідна роль надається бізнес-структурі (фірма виконує функції управління та координації діяльності спільного проекту, навчальний заклад здійснює виконавчі функції та розраховує на подальші замовлення у разі успішного виконання роботи. Такий підхід має місце серед університетів США та Великобританії); 2) створення фірми *spin-out*: провідна роль надається ЗВО (ЗВО приймає управлінські рішення щодо створення *spin-out* фірми, координує та контролює її діяльність. Підхід характерний для навчальних закладів Центральної Європи) [2, с. 11].

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

У науковій літературі питанням інтелектуальної власності приділяється чимало уваги. Проте особливості участі ЗВО у заснуванні суб'єктів інноваційної діяльності досліджено неповною мірою, потребує активних обговорень, дискусій щодо вирішення наявних у цій сфері проблемних питань.

Серед науковців, які займалися такою проблематикою, варто назвати дослідження таких учених-юристів, як Ю.Є. Атаманова [3], В.П. Кохан [4], О.П. Орлюк [5], Б. Падука [6], Н.С. Рязанова [7], а також учених-економістів Ж.В. Гарбар [8], В.І. Довбенко [9], Н.Т. Рудь [10] та інших.

Метою дослідження є обґрунтування положень щодо удосконалення законодавства про участь ЗВО у заснуванні суб'єктів інноваційної діяльності.

Виклад основного матеріалу. Правові засади участі ЗВО в інноваційних відносинах визначено в положеннях Закону України «Про вищу освіту» [11], який до основних завдань ЗВО відносить у тому числі і забезпечення органічного поєднання в освітньому процесі освітньої, наукової та інноваційної діяльності (ст. 26). Загалом, слід констатувати, що вказаний Закон закріпив правові основи для адаптації ЗВО до нових умов економічного розвитку. Важливим досягненням Закону України «Про вищу освіту» стало закріплення за ЗВО майнових прав інтелектуальної власності на результати інтелектуальної власності, створені за кошти ЗВО або за кошти державного чи місцевих бюджетів, у тому числі права розпоряджатися цими правами (п. 1 ч. 3 ст. 70 вказаного Закону). Подібний підхід передбачено Законом України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» [12] і щодо технологій. Визнання ЗВО повноцінними правовласниками об'єктів інтелектуальної власності, в тому числі таких, що створені за державні кошти, є поширеною тенденцією у зарубіжних країнах (США, Фінляндія, Швеція), яка довела свою високу результативність. Такий підхід має сприяти підвищенню зацікавленості ЗВО у доведенні інтелектуальних результатів до стану інноваційного продукту.

Важливим кроком щодо залучення ЗВО до інноваційних відносин стало закріплення за такими закладами засновницьких прав (п. 10, 12, 14 ч. 3 ст. 70 Закону України «Про вищу освіту»), а саме:

- право брати участь у формуванні статутного капіталу інноваційних структур і утворених за участю ЗВО малих підприємств, що розробляють і впроваджують інноваційну продукцію, шляхом внесення до них нематеріальних активів (майнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності);
- право засновувати підприємства для провадження інноваційної та/або виробничої діяльності;
- право шляхом внесення нематеріальних активів (майнових прав на об'єкти права

інтелектуальної власності) брати участь у формуванні статутного капіталу інноваційних структур різних типів (наукових, технологічних парків, бізнес-інкубаторів тощо).

Наведені положення в різних формулюваннях закріплюють право ЗВО бути засновниками різних юридичних осіб, які мають на меті провадження інноваційної діяльності. При цьому імперативно зазначено, що внеском до статутного капіталу створюваних суб'єктів з боку ЗВО виступають майнові права інтелектуальної власності (нематеріальні активи).

Такий підхід корелюється і з нормами спеціального законодавства про наукові парки. Відповідно до ч. 3 ст. 13 Закону України «Про наукові парки» [13] вищий навчальний заклад та/або наукова установа беруть участь у формуванні статутного капіталу наукового парку шляхом внесення до нього нематеріальних активів (майнових прав на об'єкти інтелектуальної власності) у порядку, встановленому законодавством України.

Поряд із зазначеними законодавчими актами правові засади участі ЗВО у створенні господарських товариств визначаються також Законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність» [14]. У цьому Законі передбачена ст. 60 «Участь державних наукових установ, державних вищих навчальних закладів у створенні господарських товариств з метою використання об'єктів права інтелектуальної власності». Вона встановлює, що державні університети, академії, інститути мають право бути засновниками та співзасновниками господарських товариств та беруть участь у формуванні статутного капіталу такого господарського товариства виключно шляхом внесення до нього майнових прав інтелектуальної власності, виключні майнові права на які зберігаються за державною науковою установою або державним університетом, академією, інститутом (ч. 1).

Отже, системний аналіз наведених положень свідчить, що, по-перше, спеціальним законодавством (законами України «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про наукові парки») встановлюється, що ЗВО мають право бути засновниками та співзасновниками інших юридичних осіб такої організаційно-правової форми, як господарське товариство. Тоді як у загальному законодавстві, зокрема в Законі України «Про вищу освіту», передбачається створення ЗВО різних видів юридичних осіб, а саме: інноваційних структур (наукових, технологічних парків, бізнес-інкубаторів), малих підприємств, що розробляють та впроваджують інноваційну продукцію, які за своєю квалі-

фікаційною характеристикою є елементами різного порядку. Тому видається, що в Законі України «Про вищу освіту» має встановлюватися загальноприйнятий у національному законодавстві підхід до кола суб'єктів інноваційної діяльності, засновником яких можуть виступати ЗВО, а не такий розпорошений перелік різновидів юридичних осіб й інших структур, наведений за різною правовою класифікацією (за організаційно-правовою формою взаємодії науки і підприємництва; за кількістю працівників, чистого доходу та балансової вартості активів). Таким підходом має бути застосування вживаного в законодавстві поняття «юридична особа приватного права», яке є системоутворюючою категорією для позначення різних юридичних осіб, що створюються на підставі установчих документів (ст. 81 Цивільного кодексу України [15]).

По-друге, Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» закріплює більш обмежений підхід до визначення об'єкта інвестування – внеском до статутного капіталу може бути не весь комплекс майнових прав на об'єкт інтелектуальної власності, а лише право на використання об'єкта, оскільки прямо закріплено, що виключні майнові права зберігаються за навчальним закладом. Така колізія має негативний вплив на реалізацію засновницьких повноважень ЗВО та обсягів їх участі в інноваційних процесах. Якщо для її вирішення застосувати загальноправовий принцип пріоритету спеціальної норми над загальною, можна дійти висновку, що для державних ЗВО має застосовуватись обмеження стосовно внеску до статутного капіталу – лише право на використання об'єкта інтелектуальної власності. Логіка законодавця, з одного боку, є зрозумілою – сприяти збереженню всіх прав інтелектуальної власності ЗВО у його виключному володінні. Проте, з іншого боку, це не враховує інтересів створюваної юридичної особи, а отже, гальмує розвиток співпраці.

Загалом, відомі дві моделі внесення майнових прав інтелектуальної власності як внеску до статутного капіталу юридичної особи: на умовах відчуження засновником майнових прав інтелектуальної власності на користь юридичної особи; на умовах надання засновником дозволу на тимчасове використання об'єктів інтелектуальної власності зі збереженням статусу правовласника майнових прав інтелектуальної власності. На практиці перевага надається першій моделі, оскільки вона дає змогу створюваній юридичній особі отримати повний обсяг правомочностей щодо об'єкта інтелектуальної власності і, відповідно, можливість

вільного залучення набутих майнових прав до різних сфер здійснення підприємницької діяльності. Статус правовласника надає юридичній особі можливість реального та ефективного захисту внесених прав у разі їх порушення, знижує ризики, викликані специфікою правової охорони об'єктів промислової власності, які становлять потенційну загрозу з точки зору передбачуваності реалізації цих прав. Напроти, якщо майнове право інтелектуальної власності залишиться у володінні університету, корпоративна організація буде залежною від нього в усіх аспектах реалізації і захисту прав.

З урахуванням зазначеного для активізації практики заснування ЗВО інноваційних підприємств, забезпечення балансу інтересів ЗВО та створюваних підприємств доцільно надати право суб'єктам цих відносин у кожному випадку самостійно обирати модель формування статутного капіталу: шляхом повного відчуження прав або тимчасової передачі права на використання об'єкта інтелектуальної власності. Для цього потрібно внести відповідні зміни до ст. 60 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність».

Окремо в зазначеному законі врегульовано питання розподілу дивідендів та доходів від розпорядження частками (акціями) у статутних капіталах господарських товариств, отриманих державним університетом (ч. 3 ст. 60). Передбачено, що отримані кошти використовуються ЗВО на виконання своїх статутних завдань та виплату винагороди творцям об'єктів права інтелектуальної власності. У цьому зв'язку слід зауважити, що спрямування коштів від реалізації корпоративних прав, набутих завдяки переданню майнових прав інтелектуальної власності, на виплату винагороди творцям таких об'єктів є справедливим підходом, проте в конкретних випадках можуть існувати й інші варіанти врегулювання майнових інтересів творців і ЗВО у разі такого інвестування. Питання використання зазначених коштів на виконання статутних завдань, якими для ЗВО є надання освітніх послуг, навряд чи є виправданим. Для виконання статутних завдань державний ЗВО отримує бюджетне фінансування та додаткові надходження від надання платних освітніх послуг. З огляду на це для досягнення позитивних зрушень у зазначеній сфері більш доцільним видається спрямування доходів від реалізації засновницьких прав на розвиток науково-технічної, інноваційної діяльності ЗВО, наприклад шляхом створення у ЗВО відповідного фонду підтримки наукових досліджень.

Для прозорості і законної реалізації вищезазначених можливостей законом має бути визначений механізм внесення прав інтелектуальної власності до статутного капіталу. На практиці є різні підходи до правової форми передачі прав інтелектуальної власності (установчий договір, ліцензійний договір, договір про відчуження виключних прав, попередній договір) та порядку такої передачі. Проте невизначеність правової форми і порядку такої корпоративної трансакції ускладнює її реалізацію і створює ризики порушень прав і зловживань.

Значна роль у забезпеченні ефективної реалізації прав інтелектуальної власності належить у нових умовах безпосередньо ЗВО. Спираючись на загальні рамочні положення, які закріплені в законах України «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», ЗВО має здійснити цілий комплекс юридичних, економічних і організаційних заходів для забезпечення законності і прозорості внесення таких прав до статутних капіталів інноваційних підприємств. Насамперед важливо визначитися з особою-правовласником об'єкта інтелектуальної власності. Закон хоча і встановлює, що ЗВО має право власності на об'єкти інтелектуальної власності (п. 1 ч. 3 ст. 70 Закону України «Про вищу освіту»), разом із тим слід враховувати й інші норми законодавства у сфері інтелектуальної власності щодо розподілу майнових прав на об'єкти інтелектуальної власності, зокрема, які створені на підставі трудового договору. За загальним правилом (ч. 2 ст. 429 ЦК України) майнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору, належать працівникові, який створив цей об'єкт, та юридичній або фізичній особі, де або у якій він працює, спільно, якщо інше не встановлено договором. Отже, наявність співвласників – ЗВО і творця-працівника – впливатиме на особливості внесення прав до статутного капіталу і набуття відповідно корпоративних прав.

Визнання ЗВО засновниками комерційних підприємств покладає на них функції щодо реалізації раніше не властивих цим закладам корпоративних прав. Від ефективності здійснення корпоративних прав залежить у тому числі стан комерціалізації інтелектуальних продуктів, створених підприємствами. Відповідно до ч. 2 ст. 60 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» права учасника господарського товариства від імені державного університету, академії, інституту здійснює її керівник за рішенням вченої ради наукової установи, університету, академії, інституту. При цьому

слід зазначити, що ЗВО ще не мають сформованих традицій управління корпоративними правами, а тому ця сфера діяльності потребує окремого правового врегулювання.

Втім, натепер за відсутності спеціального законодавчого регулювання щодо управління корпоративними правами ЗВО, застосовуються загальні положення, що стосуються господарських товариств. Практика застосування положень законів України «Про вищу освіту» (п. 10, 12, 14 ч. 3 ст. 70), «Про наукову та науково-технічну діяльність» (ч. 1 ст. 60) щодо участі ЗВО у створенні суб'єктів інноваційної діяльності свідчить про створення саме господарських товариств з обранням такого його виду, як товариство з обмеженою відповідальністю. Причому такий суб'єкт за своєю характеристикою (як організаційно-правова форма взаємодії науки і підприємництва) може бути однією з інноваційних структур (наукових, технологічних парків, бізнес-інкубаторів – п. 1, 3 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» [16]), яка буде належати до суб'єктів малого підприємництва (малих підприємств – абз. 3 ч. 2 ст. 2 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» [17], ч. 3 ст. 55 ГК України). Наприклад, нині в Україні наукові парки [18] переважно створюються в такій організаційно-правовій формі, як «товариство з обмеженою відповідальністю» (ТОВ «Науковий парк Одеського державного аграрного університету», ТОВ «Науковий парк Київського національного економічного університету», Науковий парк ТОВ «Науковий парк Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», ТОВ «Науковий парк «ДонНУ-Поділля»), хоча є і такі організаційно-правові форми об'єднань, як «корпорація» (корпорація «Науковий парк Київський університет імені Тараса Шевченка», корпорація «Науковий парк «Миколаївського національного аграрного університету «АГРОПЕРСПЕКТИВА») або «інші організаційно-правові форми» (наприклад, науковий парк «Наукоград-Харків»).

Доцільно зазначити, що хоча на рівні закону законодавець обмежується (ч. 1 ст. 60 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», ч. 3 ст. 13, ч. 2 ст. 21 Закону України «Про наукові парки») тільки посиланням на те, в якій організаційно-правовій формі рекомендується ЗВО створювати такі суб'єкти, але на локальному рівні ці питання намагаються врегулювати. Так, зокрема Президією Національної академії наук України розроблено Рекомендації щодо участі наукових установ НАН України у створенні

господарських товариств з метою використання об'єктів права інтелектуальної власності від 17.05.2016 р. № 293 [19], згідно з якими найбільш прийнятним видом господарського товариства, що може створюватися науковими установами НАН України шляхом внесення до статутного капіталу товариства майнових прав інтелектуальної власності, є товариство з обмеженою відповідальністю (п. 2). Вважаємо це абсолютно виправданим, оскільки участь у товаристві з додатковою відповідальністю, повному та командитному товариствах (як учасника з повною відповідальністю) передбачає додаткову солідарну відповідальність засновників за зобов'язаннями товариства всім своїм майном. З урахуванням того, що державні ЗВО, наукові установи НАН України засновані на державній власності та фінансуються за рахунок державного бюджету вони не можуть нести відповідальність належним їм майном за зобов'язаннями інших юридичних осіб, що унеможливило участь ЗВО, наукових установ НАН України у створенні товариств з додатковою відповідальністю, повних та командитних товариств (як учасника з повною відповідальністю). Проте це не виключає можливості створення за участю ЗВО акціонерних товариств з метою комерціалізації прав інтелектуальної власності.

Питання щодо особливостей формування органів управління в створених ЗВО господарських товариствах також потребує подальшого дослідження. Стаття 60 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» обмежується єдиною вказівкою на те, що права учасника господарського товариства від імені державної наукової установи, державного університету, академії, інституту здійснює її керівник за рішенням вченої ради наукової установи, університету, академії, інституту (ч. 2). Нині це питання перебуває в площині застосування загальних положень про господарські товариства, засновником або учасником якого виступає ЗВО, зокрема щодо: прав та обов'язків ЗВО як учасника такого товариства (ст. 116, ч. 1 ст. 117 ЦК України, ч. 1 ст. 5, ч. 1 ст. 6 Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» [20], ч. 1 ст. 25, ч. 2 ст. 26, 29 Закону України «Про акціонерні товариства» [21]); органів управління та їх компетенції (ст.ст. 97–99 ЦК України, ст.ст. 28–30, 39, 40 Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю, ст.ст. 32, 33, 58–60 Закону України «Про акціонерні товариства»); посадових осіб товариства (ст. 42 Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою

відповідальністю», ст. 62, 63 Закону України «Про акціонерні товариства»).

Аналіз законодавства свідчить, що рішення про заснування ЗВО господарського товариства приймає вчена рада такого ЗВО, а права учасника товариства здійснює керівник такого закладу (ч. 2 ст. 60 Закону). Представництво інтересів ЗВО на зборах засновників та загальних зборах учасників товариства з правом голосування здійснює керівник ЗВО або інша особа, уповноважена керівником на підставі виданої довіреності. При цьому керівник ЗВО визначає обсяг повноважень представника щодо прийняття ним рішення та встановлює завдання щодо голосування на зборах. Такі застереження або завдання мають бути відображені у довіреності та можуть встановлюватися на певний період або безстроково. Після закінчення загальних зборів представник має передати керівнику ЗВО копії протоколу загальних зборів та інших документів, які були прийняті на зборах. Керівник ЗВО має право у будь-який час відкликати чи замінити представника на зборах товариства. Надання довіреності на право участі та голосування на загальних зборах від імені ЗВО не виключає право участі на цих зборах керівника такого закладу.

Висновки

У загальному законодавстві, зокрема у Законі України «Про вищу освіту», має встановлюватися загальноприйнятний у національному законодавстві підхід до кола суб'єктів інноваційної діяльності, засновником яких можуть виступати ЗВО, на підставі застосування поняття «юридична особа приватного права», яке є системоутворюючою категорією для позначення різних юридичних осіб, що створюються на підставі установчих документів.

Для активізації практики заснування ЗВО інноваційних підприємств, забезпечення балансу інтересів ЗВО та створюваних підприємств доцільно надати право суб'єктам цих відносин у кожному випадку самостійно обирати модель формування статутного капіталу: шляхом повного відчуження прав або тимчасової передачі права на використання об'єкта інтелектуальної власності. Для цього потрібно внести відповідні зміни до ст. 60 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність».

З метою досягнення позитивних зрушень у зазначеній сфері доцільним видається спрямування доходів від реалізації засновницьких прав на розвиток науково-технічної, інноваційної діяльності ЗВО, наприклад шляхом створення у ЗВО відповідного фонду підтримки наукових досліджень.

Найбільш прийнятною організаційно-правовою формою за участю ЗВО, що створюються з метою використання об'єктів права інтелектуальної власності, є товариство з обмеженою відповідальністю, що не виключає і створення акціонерного товариства або інших організаційно-правових форм, зокрема концерну.

Запровадження зазначених положень у чинне законодавство сприятиме більш ефективній взаємодії між ЗВО та створюваними суб'єктами інноваційної діяльності у просовуванні наукових розробок до виробничої сфери, а також захисту їхніх законних прав та інтересів.

Список використаних джерел:

1. Бець М.Т. Розвиток академічного підприємництва як складової частини інноваційного потенціалу регіону (на прикладі Львівської області) / М.Т. Бець, Ю.Р. Сокіл. URL: http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/14097/1/4_1624_Vis_725_Ekonomika.pdf. (дата звернення: 20.03.2020).
2. Бондаревська К.В. Перспективи розвитку академічного підприємництва в Україні. *Розвиток академічного підприємництва в закладах вищої освіти та наукових установах України* : круглий стіл (м. Київ, 16 травня 2019). / відп. ред. Д.Ю. Чайка. Київ, 2019. 128 с. С. 10–13.
3. Атаманова Ю. Методологічні засади формування системи засобів реалізації державної інноваційної політики. *Підприємництво, господарство і право*. 2008. № 3. С. 49–53.
4. Кохан В.П. Передача знань науковими установами у контексті розвитку академічного підприємництва. *Розвиток академічного підприємництва в закладах вищої освіти та наукових установах України* : круглий стіл (м. Київ, 16 травня 2019). / відп. ред. Д.Ю. Чайка. Київ, 2019. 128 с. С. 67–69.
5. Орлюк О.П. Залучення у господарський оборот результатів науково-технічної діяльності: визначення пріоритетів та принципів державної політики. URL: http://nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Traeiv/2008/4.pdf. (дата звернення: 20.03.2020).
6. Падучак Б. Майнові права інтелектуальної власності на технологію, що створена за рахунок коштів Державного бюджету. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2009. № 6. С. 38–49.
7. Рязанова Н. Пріоритетні напрями вдосконалення законодавчого регулювання прав на об'єкти інтелектуальної власності, створених за кошти держави. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2011. № 3. С. 15–21.
8. Гарбар Ж.В. Участь ЗВО у місцевому і регіональному інноваційному розвитку. *Розвиток академічного підприємництва в закладах вищої освіти та наукових установах України* : круглий стіл (м. Київ, 16 травня 2019). / відп. ред. Д.Ю. Чайка. Київ, 2019. 128 с. С. 58–62.

9. Довбенко В.І. Роль підприємницьких університетів в інноваційному розвитку економіки. *Розвиток академічного підприємництва в закладах вищої освіти та наукових установах України: круглий стіл* (м. Київ, 16 травня 2019). / відп. ред. Д.Ю. Чайка. Київ, 2019. 128 с. С. 89–95.

10. Рудь Н.Т., Герасимчук З.В. Роль університету в становленні і розвитку регіональних інноваційних систем. *Науково-технічна інформація*. 2011. № 4. С. 33–39.

11. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 37–38. Ст. 2004.

12. Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій : Закон України від 14.09.2006 № 143-V. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 45. Ст. 434.

13. Про наукові парки : Закон України від 25.06. 2009 № 1563-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2009. № 51. Ст. 757.

14. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2016. № 3. Ст. 25.

15. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №№ 40–44. Ст. 356.

16. Про розвиток та державну підтримку

малого і середнього підприємництва в Україні : Закон України від 22.03.2012 № 4618-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 3. Ст. 23.

17. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність : Закон України 16.07.1999 № 996-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 40. Ст. 365.

18. *Наукові парки України* (офіційна інформація із сайту Міністерства освіти і науки України). URL: <https://mon.gov.ua/ua/nauka/innovacijna-diyalnist-ta-transfer-tehnologij/naukovi-parki> (дата звернення: 30.03.2020).

19. Про участь наукових установ НАН України у створенні господарських товариств з метою використання об'єктів права інтелектуальної власності : Розпорядження Президії НАН України від 17.05.2016 р. № 293. URL: http://www.nas.gov.ua/text/pdfNews/gosp_tovarystva_NAN_rozporiadzhennia_293.pdf (дата звернення: 29.03.2020).

20. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю : Закон України від 06.02.2018. № 2275-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 13. Ст. 69.

21. Про акціонерні товариства : Закон України від 17.09.2008 № 514-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2008. № 50–51. Ст. 384.

The article is sanctified to research of questions of participation of establishments of higher education in founding of subjects of innovative activity, to the ground of positions in relation to the improvement of current legislation.

It is grounded, that in a general legislation, in particular in Law of Ukraine “About higher education”, the approach generally accepted in a national legislation must be set in relation to the circle of subjects of innovative activity, where EHE can come forward as a founder of that subjects. As such approach application of the concept “legal entity of private law” used in a legislation, that is systematic and formative category for denotation of different legal entities that is created on the basis of constituent documents, is offered.

For activation of practice of founding of EHE of innovative enterprises, providing of balance of interests of EHE and created enterprises a grant is considered expedient right to the subjects of these relations in every case independently to elect the model of forming of charter capital: by complete alienation of rights or temporal transfer right on the use of object of intellectual property. In connection with that it is suggested to bring in corresponding changes to the Art. 60 Law of Ukraine “About scientific and scientific and technical activity”.

With the aim of achievement of positive changes in the field of marked it is set that the more expedient is seemed by aspiration of incomes from realization of constituent rights on development of scientific and technical, innovative activity of EHE. Certainly, that property intellectual ownership rights on the object created in connection with implementation of labour contract belong to the worker that created this object, and legal or physical entity, where or at that he works, together, if other is not set by an agreement. Presence of joint owners – EHE and creator-worker will influence on the features of bringing of such property intellectual ownership rights to the charter capital and acquisition accordingly corporative rights.

Reasonably, that an acceptable legal form at participation of EHE, that is created with the aim of the use of objects of right of intellectual ownership, is business enterprises, namely there is such its variety as limit liability company, application of such kind as joint-stock company, or other legal forms is not eliminated although, in particular concerns. To such subjects of innovative activity, which are created by EHE, are used general provisions about commercial companies, in particular about limit liability companies, joint-stock companies (in relation to rights and duties of EHE as a participant of such subjects, organs of management and competence).

The input of such positions in a current legislation will assist more effective cooperation between EHE and created subjects of innovative activity in sticking of scientific developments to the productive sphere and also to defence of its' legal rights and interests.

Key words: establishment of higher education, subjects of innovative activity, commercial company, corporative rights, non-material assets, property rights on the objects of right of intellectual ownership.